

Az Oktatásügyi Minisztérium Szemléltető Filmkirendeltsége
diafilm sorozatából

172. szám.

ÉPÍTŐIPARUNK ÉS NYERSANYAGAI

Földrajzi sorozat: 61.

Készült: 1955. évben.

1. Térkép-vázlat az építőipar nyersanyagainak földrajzi elhelyezkedéséről.

Építőiparunk fejlődésének alapja hazánk gazdag építőipari nyersanyag készlete. Koruk, eredetük különböző. A gránit, amely mélységeli kőzet a Mecsekben Mórágynál és a Velencei-hegységben Nadapnál található. A mészkő és a márga üledékes kőzet, amely legnagyobb tömegben a Dunántuli-Középhegységben van. Itt Sóskut, Tatahánya, Doreg, Piszke a legismertebb bányahely, illetőleg kőfejtő. A Bükk hatalmas mészkő tömegéből Bélapátfalván és Miskolc környékén folyik jelentős kitermelés. Ugyancsak üledékes kőzet a Kővágóörsön, Balatonalmádiban, Sáropatakon előforduló homok, illetve homokkő is. Vulkanikus eredetű kőzeteink is nélkülözhetetlenek az építőiparban. Ilyen a Balaton mentén a Tapolca-környéki bazalt, az Északi-hegyvidékben Szob, Nógrádkövesd, Tállya határában bányászott andezit, valamint a Kazár, Eger környéki és a Hegyaljai riolit-tufa. A kavicsot általában a folyók törmelékkepekjükből nyerjük. Így a Dunamentén Hegyeshalmon, Délegyházán; a Dráva mellett Gyékényesen, Barcsnál; a Sajó torkolat vidékén Nyékládházán van legnagyobb kavicsbányánk.

Térkép-vázlatunkon feltüntettük néhány tűzállóagyagbányánk lelőhelyét is, amelynek fejlődő iparunk szempontjából igen nagy jelentősége van. Ilyen bánya van Csákberény, Piliscsaba, Bánk, Felsőpetény és Mád határában.

2. Az épülő Sztálinváros lakóházai.

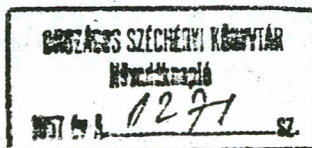
Az építőipar legfontosabb nyersanyagának az agyagot, a mészkövet és a márgát tekintjük. Az anyagból téglát, a márgából mészkő hozzáadásával cementet készítenek. A mészkövet hatalmas kemencékben égetik ki, amely víz hozzáadásával válik alkalmassá, mint oltott mész a falrakáshoz szükséges habarcs elkészítésekor. A téglá, a mész és a cement nélkülözhetetlen a lakóházak, a gyárak, a gazdasági épületek és a különböző célt szolgáló középületek építéséhez. Az építésszek a felsorolt épületfajtákat az un. magasépítőipar körébe sorolják.

Képünkön az épülő Sztálinváros lakóházait láthatjuk, amelyeket a magasépítőipar mérnökei terveztek és szakmunkásai építettek.

3. A pécsi műút egy részlete.

Az építőipar másik igen fontos ága az un. mélyépítőipar. Ennek a feladatkörébe tartozik az utak, vasutak, hidak, csatornák, a földalatti vasutak, az alagutak, stb. építése.

A képen látható pécsi műút is a mélyépítőipar mérnökeinek és fizikai dolgozóinak együttes munkája.

4. Agyag-kitermelés a békéscsabai téglagyár bányájában.

Építőiparunk a különböző rendeltetésű épületek felépítéséhez évenként sok millió téglát használ fel. Ennek a nagymennyiségű téglai igénynek a téglai ipar csak úgy tud eleget tenni, ha a téglai előállításához szükséges agyag-mennyiség kitermelését gépesíti. A második világháború előtt alig néhány kotrógép működött az iparban, s ezeket a gépeket külföldről vásárolták. Ma az agyag kitermelése jelentős százalékban gépekkel történik, amelyeket a magyar gépipar állít elő.

A képen látható hatalmas kotrógép az ország egyik legnagyobb téglagyárának, a békéscsabai téglagyárnak agyagbányájában fejti a nyersanyagot. Az agyag kitermelésének ezt a módját a szakemberek baggeres fejtésnek nevezik.

6. Kőbányán vízágyuval fejtik az agyagot.

Az ország majdnem minden táján van téglai előállításához alkalmas agyag. Kitermelése azonban nem mindenütt történik egyformán. A kisebb agyagbányákban általában az ún. markológépek, vagy ekskavátorok végzik ezt a munkát. A Kőbányai Téglagyár anyagbányájában az agyag fejtésének egy másik módját alkalmazzák. Nagynyomású vízszög segítségével az ún. vízágyuval lazítják, illetőleg omlasztják az agyagrétegeket.

6. A mályi téglagyár távlati képe.

A felszabadulást követően az újjáépítés, a három és öt éves terv során népgazdaságunk állandóan növekvő igényeit téglai iparunk csak úgy tudta kielégíteni, hogy téglagyáraink legnagyobb részét az elmúlt tíz év alatt korszerű berendezésekkel látta el, vagy újakat épített. Ilyen újonnan épített gyár, amely a korszerű követelményeknek teljesen megfelel, a képen látható Mályi-téglagyár is.

7. Tűzállótéglagyár.

Téglai iparunknak nemcsak a magasépítés sok millió téglaszükségletét kell kielégítenie. A nagy vasolvasztók belső falazásához olyan téglára van szükség, amely ellenáll a legnagyobb hőhatásoknak is. Az ilyen téglát tűzállótéglának nevezzük. A legáltalánosabban használt tűzállótégla samott-tégla néven ismeretes. Tűzállótégla a vaskohók, az üvegipar, a kokszolóművek, a gázgyárak, a cementgyárak, a mészégetők kemencéinek, valamint a villamos centrálék kazánjainak fő építőanyaga. Első öt éves tervünk büszkeségeinek, az ézdi és a sztálinvárosi nagykohóknak ezt a fontos "bélésanyagát" hazai tűzállóanyagból az ézdi, a miskolci és a sztálinvárosi tűzálló téglagyárainkban állítják elő.

8. Térképvázlat a mészégetők és cementgyárak, földrajzi elhelyezkedéséről.

Az agyagon, illetőleg a téglán kívül nélkülözhetetlen nyersanyaga az építőiparnak a mészkő és a márga. A térképvázlaton csak a legfontosabb lelőhelyeket tüntettük fel. A mészkő és a márga feltárásánál döntő szerepet játszott a szénbányák közelsége. Ezért vannak a legnagyobb és legkorszerűbb mészégetőink és cementgyáraink a pécsi, tatai, dorogi, ill. borsodi szénmedencében. Beremend, Tatabánya, Lábatlan, Bélapátfalva mészégetője és cementgyára, valamint a Selypi-cementgyár szocialista építésünk legjelentősebb üzemei közé tartozik.

9. Bélapátfalvai mészüzem.

Legnagyobb és legmodernebb mészégetőnk Bélapátfalván van, amely első öt éves tervünk nagy beruházásainak legjelentősebb eredménye. A kép háttérében a bélapátfalvi mészköbánya is jól látható.

10. Kézi kőtermelés a tőkések mészköbányáiban.

Az emberi munkaerő kiméretlen igénybevételének felszámolását jelenti, hogy nemcsak a mészüzemekben végeztetjük el a legnehezebb munkát a leghaladottabb technikai módszerek és a legmodernebb gépi berendezések alkalmazásával, hanem a kőbányákban is új bányaművelési módszereket valósítottunk meg, amelyeket korszerű szállítóberendezések fokozatos bevezetése egészít ki. Képünk a kőbányászat elmaradott, korszerűtlen módszerét, és az ember kényörtelen kizsákmányolását ábrázolja. Ez jellemezte a felszabadulás előtti kapitalista idők kőbányászatát, amikor nem volt érdeke a tőkésnek a gépesítés, mert munkaerő bőven állt rendelkezésére.

11. A modern technika alkalmazása mészköbányáinkban.

A felszabadulás után a tőkések kezén lévő bányák államosításával új bányaművelési módszereket honosítottunk meg, s ma már a robotassal felaprózott mészkövet exkavátorok emelik tehergépkocsikra, dömperekbe, hogy rendeltetési helyükre szállítsák. Képünk a Lábatlani-mészüzem Kecskékői-mészbányájának bányaudvarát mutatja.

12. A Dorogi-mészüzem.

A Gerecse égetésre kiválóan alkalmas mészköveit a dorogi új automatikus mészüzemben dolgozzák fel építkezési célokra.

13. A Lábatlani-cementgyár.

A cement a korszerű építkezésnek egyik legfontosabb nyersanyaga. A cementet mészköből vagy márgából égetik. Képünkön a Lábatlani-cementgyár látható, amelyet a felszabadulás után elsőnek, még a hároméves terv idején, 1947-ben korszerűsítettünk, s ezzel kapacitását többszörösére emeltük. A háttérben közvetlenül az épületek mögött a Duna látható.

14. A Tatabányai-cementgyár és környékének távlati képe.

Az ország legnagyobb cementgyára Tatabányán van. Itt a márga fej-tésétől kezdve a szállításra alkalmas cement csomagolásáig minden munkafolyamatot gépesítettünk.

15. Kazár környéki riolit-/vulkáni/ tufa térszín.

A lábatlani, a tatabányai cementgyárban márgából, mészköből készül a cement. Az építőiparban ez a cementféleség portlandcement néven ismeretes. Azt tapasztalták, hogy a csatornázásra szolgáló földalatti betoncsövek, amelyeket portlandcementből készítettek, egyes helyeken igen hamar tönkrementek. A cement pusztulását a talajvíz különböző kénsavas sóinak oldata okozta. A pusztulás különösen a Budán lefektetett betoncsövekben következett be rövid idő alatt. Ezek a tapasztalatok készítették a szakembereket arra, hogy olyan cementet készítsenek, amely ezeknek a kémiai hatásoknak ellenáll. A kísérletek sikerrel jártak. A vulkáni-tufának és a portlandcementnek megfelelő arányú keveréséből állít-

ják elő az un. trasz-cementet, amely a követelményeknek teljesen megfelel. Nemcsak a földalatti csatorna-építés, hanem a fokozatosan megvalósulásra kerülő vízépitési terveink szempontjából is igen nagy jelentősége van ennek a cementfajtának. A trasz-cementet a Selypi-cementgyár készíti. Képünk Kazár környéki riolit-/vulkáni/ tufa térszint ábrázol, amelyet az esőviz, a hólé korrodált.

16. A Hejőcsabai-kohócementgyár távlati képe.

Nagyolvasztóinknak a kohókból kikerülő salak kezelése és elhelyezése állandó problémát, gondot okozott. Ötéves tervünk nagyfokú cement szükséglete vezette cementiparunk mérnökeit a Szovjetunió tapasztalatainak felhasználásával a kohósalak cementipari feldolgozására. A vulkáni-tufák feldolgozásához hasonlóan a finom liszt-teljesített kohósalaknak a portland-cementtel való arányos keverése útján készül Hejőcsabán a nagy-szilárdságú kohócement, amely nemcsak hazai cement fogyasztásunk, hanem nagyarányú cement exportunk szempontjából is igen nagy jelentőségű.

Képünk a Hejőcsabai-kohócementgyár távlati képét mutatja. A háttérben Hejőcsaba házai láthatók. Az üzem épületei között az előtérben cement szállításra várakozó fedett vasuti kocsik és kohósalakot tartalmazó nyitott vasuti kocsik sora áll.

17. A Nyergesujfalui-Eternit-művek gyártelepe.

A cementet az építőipar a különböző betonozási műveletekhez kötőanyagként használja. De a cementet kötőanyagként használják fel a műpala készítésénél is. Ebben az esetben azonban kavics helyett az azbeszt nevű ásvány az adalék anyag. Mivel hazánkban nincs azbeszt-bánya, hozzánk főként a Szovjetunióból szállítják az azbesztet. Duna-tengerjáró hajóink hoznak néha Ciprusz szigetéről és Alexandria közvetítésével rhodéziai azbesztet is. A műpala kitűnő tulajdonságai közé tartozik nagy nyomó és húzó szilárdsága. Tűzbiztonsága, időállósága és vízhatlansága elsőrendű építőanyag-gá teszi. Nyergesujfalun van nálunk műpalagyár. Ez a gyár készíti a közismert Eternit-pala lefolyócsöveket, függőcsatornákat, tetőfedő lemezeket. Képünk a nyergesujfalui Eternit-művek gyártelepét mutatja. Azbeszt cementesöveket raknak vagonba elektromos csigasorral.

18. Részlet a Budafoki-uti építőelemgyárból.

A cement felhasználásának jelentősége akkor nőtt meg ugrásszerűen, amikor a hároméves terv végrehajtása során az építőiparra háruló új feladatok szükségsszerű következményként irták elő az új építőtechnikának a bevezetését. Ez az előregyártott építőelemek minél nagyobb mértékű felhasználását jelentette. A beton és vasbeton építőelemek korszerű előre gyártása hazánkban járó szovjet szakemberek utmutatása alapján indult meg, és első ötéves terv alatt épült és teljesen gépesített épütelelemgyárainkban ma már sorozatban gyártjuk a nagy építkezéseinkhez szükséges főbb épütelemeken kívül a bányászat, a posta, a vasut, a mezőgazdasági épületek és a sajtóház építések céljaira a legkülönbözőbb szerkezeti elemeket. Képünk a Budafoki-uti épütelelemgyárból mutat be egy részletet. Gépkocsira szerelt emelődaruval előre gyártott elemeket raknak vagonba.

+ tervünk hatalmas méretű beruházásai nyomán vált jelentős ipar-
ággá. Az első ötéves

19. Épül Kazincbarcika.

Előre gyártott elemekből állítják össze az épülő Kazincbarcikai Erőmű épületeinek fő vázát. A vasbeton gerendákat kitöltő falazat egy részét, az emelődarutól jobbra lévő épületrészben már behelyezték. Jobbra lent a háttérben a kép sarkában beemelésre váró kitöltő falazati elemek fekszenek. Az épületen még az ablakkerekek is előregyártott vasbetonból vannak.

20. Kavics-rakodás a pesti dunaparton.

Beton keveréséhez, előre gyártott beton-épületelemek készítéséhez folyami kavicsot használnak fel, amelyhez a szakemberek szerint a legalkalmasabb a dunai kavics. Ezt a kavicsot a Duna zátonyos szakaszain kotrógépek hozzák a felszínre és rakják uszályokba. Az uszályokból a sódert /dunai kavicsot/ hatalmas szállítószalaggal kombinált emelőgép ún. betongyűjtőbe, vagy rakodógaratba szállítja. Innen viszik a gépkocsik rendeltetési helyükre ezt a fontos építőipari nyersanyagot. Képzünk ez a munkafolyamat látható.

21. Térképvázlat a kavics, homokkő és a kaolin földrajzi elhelyezkedéséről.

Az építőipar szükségletét a dunai kavicson kívül Barcs, Gyékényes, Hegyeshalom, Pestlőrinc, Délegyháza, Nyékládháza és más kavicsbányákból biztosítja. Az építőiparban nagy mennyiségben felhasznált táblaüveg készítésének egyik alapanyaga a kvarchomok vagy üveg-homok, amelyet a Balatonmenti Kővágóórs, a Velencei-hegység EK-i lejtőin Pázmánd, a Mátra D-i lábainál Gyöngyösselyos, és a Tokaji-hegység D-i végződésénél Mád határában bányásznak.

Üveggyáraink többsége a szénmedencékben épült, mert az olcsóbb minőségű szenet, szénport a helyszínen gazdaságosabb volt felhasználni. Ugyanis az üveggyártás nagy hőenergiát igényel, s mivel az évi szénfogyasztása egy-egy üveggyárnak többszöröse a kvarchemokénál, előnyösebb volt a homokot szállítani. A Horthy-fasizmus idején a kvarchemokot kizárólag külföldről hozták, főként a németországi hochenbockai kvarchemok-bányából. Iparunk, elsősorban nehéziparunk fejlődése lehetővé tette, hogy az üveggyártás túlnyomó részben hazai nyersanyagot használjon fel. Ma az üvegipar külföldi, belga, cseh kvarchemokot csak kis mértékben vesz igénybe, ami tekintélyes valuta-megtakarítást jelent népgazdaságunk számára. Térképvázlatunk az üveg-homok hazai előfordulásait mutatja be, valamint a lelőhelytől az üveggyárhoz vezető legközelebbi vasutvonalat, és a külföldről behozott üveg-homok utirányát. Térképvázlatunkra feljegyeztük két legnagyobb kaolinbányánk lelőhelyét is. Ez Mád és Sárospatak.

22. A kővágóórsi "kőtenger".

Képzünk a kővágóórsi pannonkori homokkő nagy tömegű előfordulását mutatja. A nép "kőtengernek" nevezi ezt az asztal nagyságtól apró szikladarabokig váltakozó homokkő tömeget. A légifelvétel mintegy 800 méter magasságból készült.

23. Részlet a Zagyvapálfalvi-táblaüveggyárból.

A napfényes munkahelyek, iskolák, a lakóházak és üzletek ablakai, illególeg kirakat üvegei a miskolci és a zagyvapálfalvi táblaüveg-

gyárban készülnek. Balra az ablak előtt már kész üveg-táblák fekszenek az asztalon. Az előtérben balra egy hatalmas táblaüveget állítanak szakavatott elővigyázatossággal a tartó-állványra. Jobbra egy üvegvágó gép áll.

24. Az angyalföldi általános iskola.

Zagyvapálfalván készült ablaküvegeken át árad az életet adó napfény az angyalföldi általános iskola tágas tantermeibe. Az ilyen iskolákban vidámabb az élet, öröm a tanulás.

25. Mád-Bombolyi kaolinbánya távlati képe.

Az építőipar nyersanyagai közé soroljuk a kaolint is, amelyből rohamosan fejlődő iparunk számára többféle nélkülözhetetlen cikk készül. Tiszta kaolin hazánkban a Zempléni-hegységben található. Képünk a Mád-Bombolyi kaolinbánya távlati képét mutatja.

26. Részlet a Kőbányai-porcelángyárból.

Az ország nagyméretű villamosítása elsősorban a szigetelő porcelán gyártását helyezte előtérbe, de a lakásépítések óriási üteme a csempé, a cserépkályha, a különböző egészségügyi áruk nagy tömegű előállítását is szükségessé tette. A képen a Kőbányai-porcelángyár egyik üzemrészlete látható, ahol a mosdótálakon végzik az utolsó simításokat.

27. A budapesti Kossuth-szobor talapzata.

A homokkőnek többféle fajtáját ismerjük. Az üveghomok, a kvarciton kívül hazánkban olyan keménységű homokkő is van, amely építőkönek is jól felhasználható. Ilyen homokkő-előfordulás van pl. Balatonalmádban, amely szép vörös színe miatt kedvelt építőkö. Ebből a vörös homokkőből készült a budapesti Kossuth-szobor talapzata.

28. A Déli-pályaudvar Vérmező felőli lépcsői.

Balatonalmádi vörös homokkövein kívül kedvelt építőkö a budapesti Hárshegyi-sárga homokkő is. Számos építkezésnél használták fel a Hárshegyi-bányában fejtett homokkövet a múltban és most is. Így például a Déli-pályaudvar félszigetszerűen előre nyuló pályatesztét támasztó falazatot és a Vérmező felőli lépcsőzetet Hárshegyi-homokkőből építették, ugyan így az uttörővasut alagutját is ebbe a kőzetbe furták.

Képünk a Déli-pályaudvar Vérmező felőli lépcsőit mutatja, amelyet Hárshegyi-homokkőből építettek.

29. Lánc talpas vontató munka közben.

Az eddig felsorolt építési anyagok elsősorban a magasépítőipar nyersanyagai. Az üzemek, lakóházak építésénél a téglán, cementen és üvegen kívül tekintélyes mennyiségben használ fel építőiparunk vasat, alumíniumot és fát is. Mivel fa készletünk teljes mértékben nem fedezi a szükségletet, ezért részben épületelemek előregyártásával, részben import útján pótoljuk a hiányt. Épületfa-szükségletünk egy részét tehát erdőgazdaságunknak kell pótolnia. Ezt a famennyiséget a Dunántúli-Középhegység, valamint az Északi-

hegyvidék hatalmas erdeiből a Szovjetunió tapasztalatai alapján gépi erővel termeljük ki.

Képünk a gépesített fakitermelés egy részletét mutatja. Az egri erdőgazdaság gondozásában lévő Felsőtárkányi-erdőben lánctalpas vontató szállítja a kivágott rönköket a gyűjtőhelyre.

30. Egy fűrésztelep dunai kikötője.

Uszódaruval emelik ki a rönköket az uszályból a Dunamenti fűrészüzem telephelyén.

31. A Hárosi Fűrészárugyár udvarán...

A hárosi Fűrészárugyárban gondosan ügyelnek arra, hogy a gyár udvarán felhalmozott rönköket megóvják a befülledéstől, ezért állandóan locsolják. A képen jól látható a locsoló, a háttérben pedig a fűrészüzem épülete.

32. A Galga-vasut.

A felszabadulás után a három, de különösen első öt éves tervünk alatt rohamléptekben fejlődő iparunk, és a nagyüzemi termelésre fokozatosan áttérő mezőgazdaságunk nemcsak a magasépítőipar ugrásszerű fejlődését vonta maga után, hanem a mélyépítőipar fejlődése előtt is szinte korlátlan lehetőséget nyitott meg. Már a háborús pusztítások eltüntetésével is sokszorosára nőtt a mélyépítő ipar nyersanyag igénye, amely a későbbi évek során - új közuti főutvonalak, bekötő utak, hidak, átvezetők, új vasutvonalak stb. építésével tovább fokozódott.

Képünk a Galga-vasut egy részletét mutatja. Az új vasutvonal az aszód-vái fővonalon épült, s ezzel közvetlen kapcsolat létesült hazánk északnyugati és északkeleti irányú forgalma között.

33. Térképvázlat a Tapolca-környéki bazaltokról.

Bazaltbányáink többsége a Balaton árka mentén feltört vulkáni kupokban van. Térképvázlatunk a Tapolca-környéki bazalt-előfordulások két nagy csoportját - a Tátika és a Badaacsony-csoportot - mutatja be. Az I-es a badaacsonytomaji, a II-es a nemestördemici, a III-as a nemesgulácsi, a IV-es a diszeli, az V-ös a halápi, a VI-os az uzsai, a VII-es pedig a sümegi bazaltbányát jelöli.

34. A Tapolcai-medence távlati képe.

A Tapolcai-medencét körülölelő romantikus szépségű bazaltkupok távlati képét láthatjuk. Baloldalt a Badaacsony tömege, tövében Badaacsonytomaj házai, középen Szentgyörgy-hegye, a szabályos alakú sötét kup a Gulács, mögötte a Sümegi-hegység.

35. Kép Uzsárról.

A Tátika-csoportban mintegy 336 m magasan emelkedik a Lász-hegység bazalt tömege. A hegység meredek oldalában nyitottuk meg 1948 májusában hazánk legnagyobb bazaltbányáját, Uzsa pusztánál. A becslések szerint kb. 52. millió tonna kőmennyiségre lehet itt számítani, amely több évtizedre biztosítja bazaltkő szükségletünket. A képen az előtérben a kőszállítót, lent balra a völgyben az új lakótelepet lehet látni. A kőszállítótól jobbra a hatalmas osztályozó és rakodó berendezés épülete magasodik ki. A háttérben Haláp körvonalai látszanak.

36. Utburkolás bazaltkockákkal.

A Balaton-menti bazaltbányákból való kockakövekkel burkolják a képen látható utat is. Ezeket az utburkoló bazaltkockákat láthatjuk az ország valamennyi városában, sőt ma már igen sok faluban is. Ipari fejlődésünkkel lépést tart a közlekedés is. A gyors, biztonságos közlekedésnek pedig egyik előfeltétele a kifogástalanul karbantartott uthálózat.

37. A Szobi-andezitbánya új rakodóberendezése.

Az Északi-hegyvidék vulkánikus eredetű hegyeiben található gazdag andezitkészlet szinte kimerithetetlen mennyiségű építőkövet biztosít a mélyépítőipar számára, bár az Északi-hegyvidék falvaiban lakóház építéshez is felhasználják, nagy keménysége miatt azonban csak alapkőnek, lépcsőnek. Az utépítők főként járdaszegélynek használják. Apró, zuzott formájában vasuti töltések, kocsitak építőköve. Képünk az amerikai bombatámadás által szétrombolt Szobi-andezitbánya újjáépített, illetőleg újonnan épített osztályozó- és rakodóberendezését mutatja be.

38. A Velencei-hegység gránitkupjai.

Az ut-, vasut-, sőt mindinkább növekvő jelentőséggel a vízepítés is mind több és több építőkövet igényel. A bazalton és andeziten kívül tekintélyes mennyiségben használ fel mélyépítőiparunk Gyöngyösön, Olaszliszván, Telkibányán fejtett riolitot, valamint a Dunántúli-középhegységben és a Bükkben kitermelt mészkövet is. Ezekon kívül kedvelt építőköve főként hidépítőinknek a gránit, amely nagy szilárdságán, tartósságán felül szép fényesre is csiszolható. A fasiszta barbarizmusnak áldozatul esett Erzsébet-híd pilléreit, hidfőit is gránitból építették. Hazánkban gránitot a Mecsek ÉK-i nyulványaiban, Mórágyon és a Velencei-hegységben Nadapon bányásznak.

A légifelvétel a Velencei-tó és környékének egy kis részletéről készült. A tóparton Velence község házai láthatók, mögötte balról alacsony gránitdombok. A gránitdombok mögött a háttérben a Meleghegy tömege, s a kettő között van Nadap község.

39. A budapesti Műegyetem diszitó kövei.

A gránithoz hasonlóan jól faragható és csiszolható a mészkővel rokon márvány is, amelyet építészeink diszitókövek szívesen használnak fel. Ez a kőzetfajta, amelyet "gerecsei vörös márvány" néven ismernek, Piszke és Tardos környékén található. Ezt a piszkei vörös márványt használták fel a budapesti Műegyetem építésénél is. A képen látható lámpatartó oszlop és az emeleti pillér burkolata fűrészelt piszkei vörösmárványból van.

Készült a Felsőoktatási Jegyzetellátó Vállalatnál
Felelős vezető: Heitter Imre

